

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravišтво je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“,
Poljske ulice št. 10.

Je-li pevski pouk v šoli važen?

Mnogo starišev in šolskih predstojnikov je, kateri pevskemu pouku ne prisvajajo one važnosti, ki jo ima gledé omike in vzreje. Res, da se nahajajo tudi taki učitelji, kojim se smé po pravici očitati, da petju pripisujejo preveliko ceno; toda prav redki so. Današnja doba se odlikuje s tem, da zlasti meri na materijalno, in le kar kaj dobička obeta, se smatra vredno učenja. Petje, pravijo, je lačna umetnost, ničesa ne donša, ž njo ne prideš daleč po svetu. Drugi poučni predmeti so vsi koristni, celò potrebni; a petje je nagizdno blago, vsaj v ljudski šoli, kjer je kaj potrebnejšega opraviti kakor prepevati.

Kako krive in napačne da so té trditve, izpoznali so že stari pogani, kateri so petju pri svojem pouku častno mesto odkazali. Pythagora, n. pr. je jako visoko čislal pevski pouk. Menil je, da melodije in rhythmus srce blažita, duševne moči v soglasje spravljata, dušne in telesne bolezni lečita. Spoznanje tega blažilnega vpliva je tudi najimenitnejše vzgojitelje vseh vekov nagibalo, da so se petja kot enega izmed najboljših sredstev k obrazovanju posluževali. Zato pa tudi niso pevskega pouka v poučnem načrtu v zadnjo vrsto postavljali. Natorp pravi: „Ako bi mladina tudi do posebne umetelnosti dospeti ne mogla, vender glasba že zaradi svoje odgojilne vrednosti, zaradi svojega posebnega vpliva na duha in srce zasluži, da se ji med predmeti šolskega pouka eno izmed prvih mest nakaže“.

Pevski pouk pripada šoli, ako šola hoče zadostovati harmonični izoliki otrok. Bog je človeku poleg nebeškega darú jezika dal tudi glasbeno uho; a ni mu dal talenta, da bi ga zakopal. Ta prirodni dar za glasbo pa naj se v otroku kolikor mogoče razvije, kakor druge duševne moči; in to je v današnjem času, ki le računa in špekulira, potrebnejše kakor kedaj. Pri obrazovanju duše je glasba, zlasti petje, preimenitnega pomena. Melodija, harmonija in poezija čudovito v srce segajo. Le poprašajmo svojo lastno skušnjo! Kako prešine in ogreje lepa pesem naša srca! Le spominjajmo se mogočnega in globokega vpliva ljubko ganljivih adventnih in božičnih pesmi, k žalosti nas vabečih postnih, veselih velikonočnih napevov, in marsikatero v srce segajoče Marijine pesmi! Kdo se more odtegniti njihovemu vtisu? Spominjajmo se toliko milih, starih ali novejših navdušujočih nas narodnih pesmi — kako mogočen in silen je njih učinek, ki ga imajo do naše duše, do našega srca!

Zato pa vidimo, kako rad da posamezni človek te krasne učinke petja na sebi poskuša. Otrok poje pri veseli igri, kmet na polji in rokodelec v delavnici si zapojeta pesmico, da jima lajša in slajša težavno delo; s petjem pospešuje upehan popotnik utrujene korake; pojoč prime vojak za orožje, kadar je treba iti proti sovražniku; s pesmijo se vspenja v cerkvi pobožna duša k nebesom. Kakor kaže beseda mislečega duha, tako je petje izraz čutečega srca, najglobjega dušnega življenja.

Pevski pouk je tedaj važen faktor pri vzgoji. Le-ta blaži srce, razvija čut za lepo, manjša surovost, pospešuje nravnost, vleče človeka od podlosti ter ga vodi kvišku k plemenitosti. Po vsi pravici pravi moder mož našega časa: „Ako hočete, da se ljudje povzdignejo nad podlo mišljenje, vdihnite jim od mladih nóg ljubezen do petja duhovitih in jedernih pesmi“. Prav to je bil tudi vzrok, ki je raj. Balthes-a, škofa altonskega vodil, da je svojim duhovnikom pevski pouk po šolah zapovedal. Dà, petje je posebno pripravno, v nedolžnih otroških srcih vzbuditi čutilo ljubezni, pobožnosti in veselja ter je kot svetišče sv. Duha še bolje olepšati. S kratka, petje nenavadno pospešuje izolico mladih src. Tudi um in spomin se pri pevskem pouku vadita in jačita. Ako se racionalno poučuje, treba marsikaj razumevati in v spominu ohraniti n. pr. tekst, melodične in rhythmične razmere in njih oblike. Oči in ušesa se vadijo, kakor tudi govorilo; prosto držanje telesa, na katero mora učitelj vedno paziti, in petje samo pluća krepčata. Vse to in veselost, ki jo petje povzročuje, dobrodejno vpliva na splošno telesno zdravje učenčev.

Toda pevski pouk poleg tega izobraževalnega vpliva na vsacega učenca še bistveno pomore k izboljšanju cerkvenega petja. Dobro cerkveno petje se doseže in ohrani edino le s dobrim šolskim petjem. Ako se v šoli dober pevski pouk deli, se bodo tudi lahko osnovali dobri otroški in drugi pevski zbori, kateri morejo cerkvene svečanosti vekšati in posvetne slavnosti lepšati. — Koliko dobrega bi se dalo storiti, ako bi šola toliko dosegla, da bi učenci v poznejšem življenji v glasbi ali petji najti mogli veselje in razvedrilo! — Koliko nevoljnosti, dolzega časa in surovosti bi se odgnalo, kako veselo in živahno bi postalo življenje v marsikateri družini in v marsikaterem društvu, ako bi bila mladina v stanu, bogati zaklad toliko krasnih pesmi samostalno si prisvojiti — se vè da, — ako bi se bila v šoli petja boljše učila.

Do tega posledka pa šola gledé petja še ni dospela. Sad šole na tem polji sploh ni v nikakoršnem razmerji z učinki v drugih predmetih. V ljudski šoli se že toliko doseže, da učenci dokončavši jo, znajo samostalno računati, čitati in pisati, vsaj toliko, kolikor navadno državljansko življenje od njih zahteva. Večina šol toliko stori, da se učenci pozneje morejo s čitanjem in pisanjem i. dr. dalje izobraževati. Vprašam pa zdaj: Kje so oni učenci, ki bi bili v stanu samostalno, brez tuje pomoči, se novih pesmi naučiti?? — Enako je tudi v višjih šolah in večinoma pri vsih pevskih društvih; tudi tū bi se ustrašil, ko bi kak izpraševalec zahteval, naj gospodje pevci neznano jim lahko pesmico večglasno kar z nôt zapojó.

Da pa šola v petji memo drugih predmetov zaostaja, je vzrok napačni način poučevanja. Ves pevski pouk biva v tem, da učitelj učencem pesem zapoje ali zaigra, učenci jo pa za njim pojó, slični kanarčeku, ki se na or-

gelce peti uči. In to traja toliko časa, dokler učenci napeva ne znajo. Enako se dela skoraj pri vsih pevskih društvih. Notino pisavo razumevati in note zadevati — to je pevcu tuje. Res da mu note kažejo, kdaj da se melodija vzdiguje in kdaj da pada, a za koliko da se vzdigne ali pade, tega ne vé; kako da se nota glasi, sliši stoprav takrat, kadar se mu zapoje ali zaigra. — Odtod prihaja, da pevci po veliki večini niso glasbeno „misleči“ ljudje, temuč le deloma dresirana grla. In ako tudi svet pevce čestokrat zaradi kake bravúre občuduje, vendar ta predrznost ni sad dobrega pevskega pouka, ni izraz glasbenega razuma, marveč je le posledica brezkončnega „vtepavanja“. Pevcisami se pri tem nič ne naučé in postanejo le revne glasbene pokveke; njih predavanja nas pusté mrzle ter ne učinijo nikakoršnega ogrevajočega in navdušujočega vpliva.

Petje po posluhu naravnost nasprotuje pravilom umnega pevskega pouka. Vsak pouk zahteva, da učenci ž njim vred samostalno sodelujejo, da iščejo in se sami vadijo; kajti le z vednim lastnim trudom se moči in spretnost učencev morejo toliko izolikati, da vodstva dalje ne potrebujejo. Pa kakor povsod, tako se tudi pri petji dá samostalnost edino le s samodejnostjo priboriti. Da pevski pouk vspeva in v resnici sad donese, mora se učenec učiti glasbeno pisavo brati in zadeti, potem bode od dné do dné, od ure do ure tudi več glasbenega razuma zadobil, bode spoznaval svoj napredek ter mogel samega sebe in druge vaditi in dalje izobraževati.

Naj bi se vendar po šolah na petje, ta sladki srce in naravnost likajoči predmet z večjo pozornostjo gledalo; saj ima toliko pravice do nje! Koliko nepotrebne se morajo otroci učiti, kar izstopivši iz šole čestokrat že čez mesec dni zopet pozabijo. Naj bi se vendar tudi skrbelo za to, da se bode v šoli dobro in umno v petji poučevalo in da otroci tudi nekoliko pevske umetnosti in pevskega veselja za poznejše življenje pridobé. To je za učence kapital, ki se vedno množi, ki bode njim samim in drugim bogate obresti donašal in se skazal vir čistega veselja in plemenitega vživanja.

Dvanajsti občni zbor nemškega Cecilijinega društva v Brixenu od 10. — 12. septembra t. l.

(Dalje; glej preteč. letnik.)

Četrtek, 12. september, zadnji dan občnega zbora, ni bil takó srečen, kakor prejšnja dneva. Začel je slabo, a končal je vendar dobro. Že pri jutranjem svitu prikazala se je bila na muzikalnem obzorju — črna pika, katera je žalibog nekaj očrnila tako sijajne dneve. Menim namreč C. Greithovo instrumentalno mašo „in honorem S. Galli 4 v. op. 26“, katera se je s spremljevanjem malega orkestra pela v župni cerkvi ob 7. uri pred razpostavljenim sv. R. T. Ne vem, kateri je bil vzrok, da se je ta del pevske produkcije slabo sponesel. Nekateri menijo, da je bila maša nesrečno izbrana vzlic prejšnjim britkim izkušnjam; drugi pravijo, da so bili brixenski godci preslabi in Greithovi težki instrumentaciji neuki; tretji iščejo vzroke v instrumentih sploh, ker ne spadajo v cerkev itd. Mi nočemo resnice prikrivati ter

trdimo, da so se instrumenti prav slabo vjemali med sabo in da so petje, ki je bilo sicer precej dobro, pokopavali in motili. K slabemu vtisu je pripomoglo tudi nasprotje med izvrstnim velikim Mittererjevim korom ter med slabejšim in manjšim korom župne cerkve, kateri je to Greithovo mašo pel. Tu se je zopet jasno dokazalo, da dobra vokalna glasba več velja, ko ves instrumentalni „cigu-migu“!

Reči pa moram, da so pevci zmerom dobro peli, kedar jih niso spremljevali goslači; takó n. pr. sta se prav lepó glasila Fr. Moll-ov graduale „Benedicta“ in J. Greg. Zangl-ov motét „O bone Jesu“. Tudi koralne vloge so se dobro pele, ali celebrantov korál je bil napačen in popolnem nasproten onim pravilom, katera je prejšnji dan P. Ambrož Kienle učil. Opomniti mi je, da je v župni cerkvi dirigoval neki Fr. Moll in ne Mitterer.

Komaj smo čakali, da pridemo iz župne cerkve zopet v stolnico ter da si užaljeno uho zopet uberemo ob milozvočnih glasovih in akordih Mittererjevega kora.

Ob 8^{1/2} uri je bila v stolni cerkvi slovesna črna maša za ranjnim kanonikom dr. Fr. Wittom. Imé Wittovo je za vsacega Cecilijanca in sploh za vsacega muzika veselega in žalostnega spomina. Vsakega mora veseliti, da so nam nebesa poslala moža, ki je s svojim genijem in neupogljivo voljo, s svojim naudušenjem in praktično razumnostjo, z ustanovljenjem cecilijanskega društva, glasbenih listov in šol otel cerkveno glasbo pogina ter združujoč glasbo starih mojstrov z modernimi klasiki ustanovil novi stil (Wittov stil), ki je mnogoterim skladateljem za vzgled in v posnemo. Britka žalost pa mora prešiniti vsacega, da je ta reformator cerkvene glasbe, zaradi svojega neumornega in burnega delovanja takó zgodaj zatisnil oči — v večno škodo cerkvene glasbe. Na predvečer svojega patrona, sv. Franciška Ksaverija, katerega preserčna molitev: „O Bog jaz ljubim te“ je Wittova zadnja skladba, umrl je nagloma duhovnik-umetnik sredi svojega duhovniškega posla (v spovednici), dné 2. dec. 1888 v 54. letu svoje starosti. A ni umrl, oči le jasne je zaprl! Dokler obstoji zadnje društvo cecilijansko, dokler bode živel zmisel za umetnost in za slovesno bogoslužje katoliške cerkve — bode živel tudi Witt, nesmrten, kakor drugi mojstri klasične glasbe. Temu svojemu ustanovniku je cecilijansko društvo v znak brezmejne hvaležnosti in ljubezni zapelo slovesni requiem, zloženi od Witta samega.

Res čudno naključje! Pri XI. občnem zboru v Kostnicah (Kostancu) leta 1887 je pelo društvo mrtvaško pesem psalm 41 svojemu umrlemu prvemu podpredsedniku Koenen-u, letos pa svojemu ustanovniku in vrhovnemu predsedniku! Da je vsak navzoči Cecilijanec iz polnega svojega srca v nebo pošiljal gorko molitev za dušni mir in pokoj ranjcega Witta, lahko si mislite. A še gorkejša molitev je bila njegova skladba „Missa pro defunctis 4 voc. op 35“, katero so pevci na koru peli. Preprosta, po koralnih motivih zložena ta črna maša je šla vsem do srca, ne samo zaradi tega, ker se je pela skladatelju samemu, ampak tudi zaradi njene muzikalne izraznosti, življenja in večno lepih koralnih melodij.

Kyrie, Dies irae in Agnus Dei se niso peli, čvetetroglasno iz omenjene Wittove črne maše, ampak koralno s spremljevanjem orgel. Med vsemi ko-

ralnimi napevi, ki so se peli v Brixenu, mi je bil „Dies irae“ še najbolj všeč. Bolj preprostih in ginjaivih, tekst živo izražujočih melodij, kakoršne so v koralni sekvenciji „Dies irae“, sploh ni mogoče izmisliti. Mogočni pesni, kakor trombe glas doneči „Tuba mirum“ in nežni, milo proseči „Pie Jesu“ je moral vsacega še tako trdosrčnega pretresti. Res, koral ni človeško delo, ampak delo sv. Duhá. Da je pa koral tolik vtis vzročil, ni bila vzrok samó pravilna izpeljava, ampak tudi prijetna menjava možkih in deških glasov. Tako n. pr. je pel celi kor „Tuba mirum“ a samo dečki mili „Pie Jesu“. Sekvencija se ni pela vsa, ampak samo prve in zadnje kitice.

Lavantinsko Cecilijino društvo.

Odbor društva sv. Cecilije za lavantinsko škofijo izdaje o društvenem delovanju v letu 1889 to-le poročilo: Ob konci tekočega leta sprejmejo naj p. n. udje Cecil. društva kratko poročilo o društvenem stanju in delovanju. Društvu je namen, gojiti cerkveno glasbo po besedi in duhu cerkvenih določil. Da se ta namen doseže, storilo se je, kolikor je bilo v sedanjih neugodnih razmerah mogoče.

V Mariboru vstanovila se je — po posebnem prizadevanju rajnega društvenega tajnika gosp. dr. A. Kukoviča — že l. 1887 društvena pevška šola, ali ona se je vsled mnogih zaprek meseca julija lanskega leta zopet opustila. Goji pa se cerkveno petje v duhovščnici, kakor so se mogli vsaj nekoliko prepričati preč. gospodje duhovniki, ki so bili v Mariboru ob slovesni introvizaciji milostlj. knezoškofa.

V povzdigo cerkvenega petja pa je neobhodno potreba pravilno izobraženih orgljarcev, ki znajo sami peti in druge v petji podučevati. pri sv. maši pravilno odpevati in po notah igrati. Zato je društvo že lansko leto razpisalo čvetero daril po 30 gld. za orgljarce, ki podučujejo v petji po cerkveni pesmarici „Ceciliji“, od visokočastitega kn. šk. Lav. ordinarijata priporočeni; lani in letos podpiralo je tudi več vrednih učencev Ljubljanske orglarske šole iz domače škofije, ki so mu bili posebno priporočani od župnijskih uradov in gg. učiteljev orglarske šole. Odbor želi to storiti tudi prihodnje leto, ako mu bode pripuščalo denarno stanje društvene blagajnice.

Društvo ima ob konci tekočega leta 111 udov, med njimi 12 ustanovnikov, (ki so enkrat za vselej vplačali po 20. gl.)

Vsi čč. udje, ki so za lansko leto še na dolgu, prosijo se prav uljudno, da dopsljejo zaostalo letnino in društvu še nadalje zvesti ostanejo; prosijo se še posebno preč. gg. duhovniki, da tudi sicer društvene namene podpirajo z besedo in dejanjem. Krog in krog stori se mnogo za povzdigo cerkvenega petja: vzbudimo se tudi mi! Začnimo orati ledino, prizadevajmo se pred vsem odstraniti predsodke, ki so vzrok, da so še mnogi nasprotni Cec. petju, delajmo z združenimi močmi na to, da vtihnijo po naših cerkvah nedostojne, posvetne melodije in se tudi v naši škofiji začne razvijati lepo cerkveno petje. V to nam Bog pomagaj in sv. Cecilija!

Stan društvenega premoženja je ta-le: Letni dohodki znašajo 38 gld. 6 kr., društvu darovanih je bilo 65 gld. Skup 103 gld. 6 kr. Stroškov je 50 gld. 46 kr., torej še preostane gotovine 52 gld. 60 kr. Ako se prišteje

v Mariborski posojilnici naloženih 115 gld. 32 kr., znaša celo društveno premoženje 167 gld. 92 kr.

Poleg tega ima društvo mnogo pesmaric (p. 100 izt. „Hosana“, 63 izt. „Cecilija“), knjig, muzikalij in drugega orodja v približni vrednosti 150 gld.

D o p i s i.

— **Z Dunaja**, dne 26. januarja. Povrnivši se po devetih letih zopet na Dunaj, sem bil zelo radoveden, je-li cecilijanska ideja med razvajenimi Dunajčani napredovala. Kar sem do sedaj spoznal, so se tukajšni Cecilijanci v tej dobi prekoračili — za petelinov korak, a več ne.

Malo, a vendar bolje ko nič, ali pa celo rakovo pot! Tukajšnje društvo sv. Ambrozija se sicer trudi s svojo glasbeno šolo in s svojim dobro izvežbanim korom (Chorakademie) pod vodstvom znanega mojstra g. Jožefa Böhma, ter nastopa celotno (s 60 glasovi) v cerkvi Am Hof od oktobra 1889 do maja 1890 kakih 10 kratov s strogimi in nestrogimi skladbami (Palestrina, Orl. Lassus, Lotti, Witt, Koenen, Ett, Stehle, Liszt, Brosig, Kempter, Führer); celo v dvorni kapeli bojda pojó v postu Palestrinine maše (radoveden sem, kako?), vrh tega se še v kaki samostanski cerkvi drže cerkvenih določil gledé cerkvene glasbe, a stem sem tudi vže pri kraji. Kar se tiče dvorne kapele, sem slišal do sedaj le staro šaro, ono „dunajsko cerkveno glasbo“, ktere zastopniki so: Mozart, Beethoven, Haydn, Schubert, Rotter, Kempter, Führer itd. Ta muzika ima vse dobre lastnosti, samo prva in poglobitna jej manjka, da ni — cerkvena. Bog daj, da bi novi knezonadškof, kateri slovi kot razumnik in poznavatelj prave cerkvene glasbe, začel preustrojati razvajane Dunajčane! Saj od zgoraj navzdol se še ni ničesar ta storilo v tej velevažni zadevi.

Zarijo boljših časov zaznamujete dve posvetni produkciji, ktere od božiča sem zanimate in blažite muzikalno dunajsko občinstvo. Najprej mi je omenjati Fr. Lisztov oratorij — sv. Elizabeta, kateri se večkratov predava v tukajšnjem dvornem opernem gledališči — navadno „pri napolnjeni hiši“. V začetku je bil ta oratorij slabo obiskovan, večidel zaradi tega, ker visoka gospóda, kateri pripadajo lože, blezo nima pravega ukusa za resno glasbo in ker so judje po časnikih agitovali zoper ta izraz krščanskega duha. A Dunajčanje niso še toliko pokvarjeni, da bi judov povsod ubegali, in dobra stvar ima toliko moči v sebi, da naposled mora zmagati. In takó je bilo tudi v tem slučaju. Nenavadna Lisztova glasba, krasna in očarujoča scenerija, krščanska legenda, ktera kaže ljudstva prave in večnolepe vzore ponižnosti, pobožnosti, zatajevanja, ljubezni do Boga in do bližnjega — to je primoglo, da je sv. Elizabeta zmagala v srcih in razumu dobrih Dunajčanov in da obeta ta Lisztov oratorij ostati na repertoiru c. in kr. dvornega opernega gledališča.

Oratorij ima sedem delov: 1. prihod sv. Elizabete neveste na Wartburg; 2. rožni čudež; 3. odhod križarjev v sv. deželo (Motiv: Gott will es.); 4. pregnanje sv. Elizabete z Wartburge; 5. sv. Elizabeta pregnana sredi revežev; 6. njena smrt in 7. njen pogreb. — Glasbeni del je pisan za instrumente in glasove in kaže oni Lisztov stil, ki je razno-barvan in mešan, cerkven in necerkven, narodno glasbo in moderne klasike posnemajoč, pa tudi originalen, sploh Lisztovega nestalnega genija umotvor. Meni vsaj so najbolj dopadali oni deli tega oratorija, kateri slonijo na koralnih motivih in posnemajo cerkvene zборе n. pr. kor revežev, od katerih se poslavlja sv. Elizabeta, pripravljajoča se na smrt. Sploh ta scena človeka najbolj gine in povzdigne. Tu je bilo res vse naravno, resnično, glasba in petje, scenerija in akcija predstavljavcev. Vsak je mogel in moral ginjen, pobražen in pobožen posloviti se od sv. Elizabete. Ko bi se po gledališčah take ali slične igre predstavljale, po tem bi res gledališče bilo — šola. — Omeniti mi je, da je scenerija pri tem oratoriji krasna in velikanska (kakih 200 ljudi je stalo kakikrat na odru), samó predstavljavce bi si želel druge, ne pa posvetnih diletantov, katerim je krščansko gradivo očevidno nenavadno in morda celo nasprotno.

Druga pevska produkcija, ki je tudi vplivala blagodejno na muzikalni ukus lehkoživih Dunajčanov je vokalni koncert ruskega zbora, kteremu je vodja Dimitrij Slavjanski Agrenjev. Vže to je zanimivo, da je smela ruska družba na Dunaji nastopiti (prvikrat?) in sicer s tako povoljnim vspohom, da se sedaj z njo bavijo skoro vsi dunajski listi in da so ti koncerti zmerom natlačeni radovednega dunajskega občinstva. Vže narodna, šarna in bogata noša in lepi, zdravi obrazi teh sinov in hčera ruskega naroda so imponirali.

Program te „ruske kapele“, kakor jo kličejo Dunajčanje, je raznovrsten; obsega epične in lirične, narodne in umetne, žalostne in vesele, celo šaljive, stare in nove pesmi v mešanem zboru s spremljevanjem harmonija, cerkvene pesni pa pojo dečki in možje na suhem (brez harmonija).

Glasovni material tega zbora je sploh prav dober, ženski glasovi so čisti, milozvočni, hči Slavjanskega se posebno odlikuje s svojimi nežnim, razvitim, jasnim glasom, tudi deški glasovi so izurjeni, basovi famozni — pojo vam contra g in celo f — samo tenori niso lepi. Slavjanski ima sicer precej izurjen in gibčen, a ne posebno lep glas. Izreka bi morala biti čistejša.

Pesmi ruske so slične srbskim, otožne, navadno v molu, ki pa prehaja v dur in naobratno. Melodije so divne. Navadno začne pesem z arijo (solo ali unisono), na to sledi zbor, ki večkrat preide v neko dudljanje v dveh akordih, konec je navadno odrezan. Epične pesmi začenjajo s prologom (kakor v kraljedvorskem rokopisu), kterega recituje dirigent Slavjanski.

Kar se tiče pevske tehnike, moram priznati, da je ta ruski zbor mojster v pp. in morendo. Sploh ni bilo kričanja ali čnega smešnega naglega prehoda iz pp v ff, nič afektiranega, vse le ljudsko naravno, priprosto.

Radoveden sem pričakoval II. dela, v kterem ste bili dve pesmi pobožnega značaja. Prva je bila neka stara samostanska pesem, počasna resna — a priprosta skladba. Druga je bila Bortnijanskega skladba „mólitev“, troglasni deško — moški zbor — zopet preprosto, pa lepo, le premalo izrazno. Zastonj sem pričakoval imitacij, sploh polifonije, ker Bortnijanski je bojda nekak ruski — Palestina. Koliko je ruska cerkvena glasba napredovala, koliko da je v svojem grškem naslonjači sedeča zaostala, bi bilo vredno poizvedeti.

Sploh smem trditi, da je ta ruska glasba zdrava, resna, pristna, blažeca — odsev zdravega ruskega ljudstva. Raje poslušam tako pesem celi dan, kakor pa one sentimentalne, vodene, moderne arije in operete, kterih se ti spiše na dan, kolikor želiš in plačaš. Iz teh pesni so Nemci lahko spoznali, da je ruski narod, kakor sploh slovanski, zelo nadarjen in sposoben za petje, da je njegova glasba zdrava in da ima pred sabo — veliko prihodnost. (Konec prih.) S.

Izpod G. Peti kakor je postavljeno, je gotovo najboljšo. Marsikateri pa misli, da bi je še vse drugače pogodil, kakor pa skladatelj sam. Domišlja si, da v tej skladbi je še več nedovršenega, kar hoče on popraviti; uni finale bi se vse lepše glasilo, ko bi bil drugače zavil. Tukaj naj bi bil tempo bolj živahen, tam zopet bolj zategnen, počasen, itd. itd. Pevovodji tako šumi po glavi in nehote morajo pevci za njim, ugovarjati si pač ne upajo, ker nimajo navadno toliko glasbene izobraženosti, kakor on. Med poslušalci se pa že dobi kateri, ki mu taka novotarija ne dopade. Le en zgled:

Leta 1783. je umrl na Nemškem bogat grof. V svoji zadnji volji (testamentu) je vse natanko določil, za svoj pogreb je do zadnje pike naznanil, kakošen mora biti. Med drugim točkami se bere tudi: „Našemu spoštovanemu pevovodji Jakobu Lautner 20 fl. za spremstvo pri pogrebu“. No, to še ni nič hudega, boš rekel dragi bralec „C. Glasb.“ Pač bi bilo želeti še dan danes takih podpirateljev, našim organistom bi take svote pri mali plači bile dober poboljšek. Tudi jaz sem tega mnenja. Le nekaj družega stoji še zapisano za 20 fl., kar se vse drugače glasi, kakor priznanje. Bere se namreč: 20 fl. dobi za spremstvo, a peti ne sme pri pogrebu. On brez potrebe zavija konci stavka in čudno zavrača glas pri pozameznih premembah. Z eno besedo: on hoče kompozicijo popravljati, a jo le pokazi. To je bilo zoperno za moja ušesa, in nočem, da bi celo pri mojem pogrebu kvaril skladbe, naj ga tudi jaz ne slišim.

Nauk? Dobri skladatelj — in le o takih je tukaj govorjenje, gotovo vé, zakaj je tukaj tako postavil in ne drugače. On je melodijo kakor harmonijo dobro premislil, poslal celo kakemu veščaku v presojo. Kaj bi toraj še preminjal kaki mojster skaza!

9.

Razne reči.

— † V benediktinskem samostanu Lambach-skem umrl je na sv. večer ondotni preč. g. opat Janez Lasser. Pod njegovim vodstvom storil je samostan veliko za zboljšanje cerkvene glasbe; da, njegov zbor stoji gledé pravilne liturgične glasbe v prvi vrsti na Gornjem Avstrijskem. R. J. P.

— † Iz prijateljskega pisma posnemamo, da je v Volčah pri Tolminu na Goriškem dne 26. dec. 1889 nagle smrti umrl ondotni nadučitelj g. Anton Fajgelj, brat našega cenjenega skladatelja Danila, zapustivši vdovo in troje otrok. Pokojnik je bil vrl orglavec, spreten pevec in našim cecilijanskim naporom z vso dušo vdan. Zasluži toraj, da se ga C. Gl. spominja in mu želi: Naj v miru počiva!

— Vrhovni predsednik nemškega cec. društva, preč. g. Fr. Schmidt, je dne 24. okt. pret. l. obhajal 25letnico kot vodja stolniškega zbora v Münsteru. Med gratulanti bili so tudi sv. oče Leon XIII. Gotovo so dobro vedeli, zakaj? — Če tudi je *post festum*, vendar zakličemo: Na mnoga leta!

— „Farni cyrilská jednota Tábořská“ na Českem priredila je zopet letos (dne 5. jan. 1890.) zgodovinski duhovni koncert, z zanimivim programom: 1. del. 1.) „Viderunt omnes fines terrae“, Motet za mešani zbor (C. A. T. B.); zložil Zielenski (l. 1611.) 2.) „Adoramus“ za C. I. in II. A. in Bar. (l. 1590.) zložil Aichinger. 3.) „Tristis est anima“, Motet za tri možke glasove (T. I., II. in Bar.); zl. P. Martini (l. 1784.) 4.) „Benedicimus Deum“, Motet za 5glasni mešani zbor; zl. Mik. Zielenski. (l. 1611.). — II. del. 1.) „Když čas přišel“, pesem za mešani zbor zložil Ad. Michna iz Otradovic (l. 1661.) 2.) „Staropolska pesem o sv. Stanislavu“ zl. Diomedes Caton za 4 mešane glasove l. 1608. 3.) Starohrvatska božična pesem „Narodil se je kralj nebeški“ za mešani in možki zbor. (pred l. 1757.) 4.) Staročeska pesem iz 15. stolt. za 4 možke glasove upravlil L. Zvonar.

Oglasnik.

Offertoria pro festis majoribus. Edidit societas archidioeceseos goritiensis a s. Caecilia nuncupata. Labaci typis Milic 1889. V krasni upravi leži pred nami partitura 19 ofertorijev, in sicer 11 za moški, 5 za mešani zbor, 3 pa za dva glasa z orglami. Trojica skladateljcev, gg. Fajgelj (11 št.) J. Laharner in J. Kokošar je nam dobro znana iz priloge „Cerkv. Glasb.“ Vse skladbe so v strogo cerkvenem duhu in v lahkem ali srednje težkem zlogu zložene in se bodo zborom, ki imajo dober okus, kmalu prikupile. Oblika je povsodi gladka, skladbe so večinoma kratke, zato se jih bodo pevci z veseljem naučili. Zaradi ravnotežnih kvint in oktav v dvoglasnih skladbah opozarjamo na to, da — ako jih vze strpimo v altu — jih nikjer ne odobrujemo v sopranu in spremljaočem basu; saj tukaj ne podvaja oktav nobenih motivov nalašč. Prazniki, katerim je ta lepa zbirka namenjena, so: Spočetje Marijino, Božič, sv. trije kralji, ime Jezusovo, Svečnica, sv. Jožef, Velikanoč (nedelja in ponedeljek), nebohod Gospodov, Binkošti (nedelja), sv. rešuje Telo, sv. Peter in Pavel, sv. Jakob, vsi svetniki in rojstvo Marijino.

Klavirska šola, zložil Ant. Foerster, III. del. Založila „Glasb. Matica“. Ker so kritike o tem zvezku kakor o prejšnjih dveh v raznih časnikih brez izjeme jako ugodne, ni nam treba govoriti „pro domo sua“, ampak pristavljamo v kratkem, da je ta zvezek vsakemu potreben, ki se hoče temeljito izuriti v vseh durtonih. Vsak tonov način ima posebno akordično in škafne vaje, primerne etude in komade za predavanje, narodna glasba pa je v izdatni meri uporabljena. Ta 3. zvezek prinaša nadaljevanje vsega potrebnega gradiva, ki ga je treba vsakemu klaviristu. Zvezek konča z glasbenimi opešavami. Da se cela šola upravi v 4 zvezke, je vze ta 3. zvezek pomnožen in velja 1 gld. 10 kr. — cena za toliko gradiva jako nizka.

Listnica vredništva priloge. „Diffusa est“ je vže dostikrat komponovan, rajše kaj drugzega. — „Protikritiko“ odklanjamo; nam zadostuje izrek vis. čast. gosp. opata sekavskega kot veščaka: „Das war eine vortreffliche Wiedergabe“. —

Pridana je listu 2. štev. priloge.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.